

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

Knowledge and Understanding for People's Personal Income Tax of the People in Hatyai District, Songkhla Province

วารีย์พร ชูศรี^{1*}, จุฑามาศ พรหมมนตรี², บุตรี บุญโรจนพงศ์³, นลินี อึ้งคุณากุล⁴ และปิยาพัชร สันเจริญ⁴
Wareeporn Chusri^{1*}, Jutamas Prommontree², Bootree Bonrosepong³, Nalinee Aekunakul⁴
and Piyapuch Sun Charoen⁴

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการจัดการ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Assistant Professor Dr., Department of Management, Faculty of Business Administration, Hatyai University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาการจัดการ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Assistant Professor, Department of Management, Faculty of Business Administration, Hatyai University.

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ Lecturer, Department of Accounting, Faculty of Business Administration, Hatyai University.

⁴ นักศึกษา, สาขาวิชาการจัดการ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

⁴ Student, Department of Management, Faculty of Business Administration, Hatyai University.

*Corresponding author, E-mail: Wareeporn@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสีย ภาษีในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เก็บข้อมูลจากผู้มายื่นชำระค่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งที่มายื่นด้วยตนเอง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณประชากรในกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรที่ชัดเจนได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน ทำการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือ ค่า t-Test ใช้ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม ค่า F-test (One-way ANOVA) ใช้ทดสอบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี LSD (Least square difference) การทดสอบสมมติฐาน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า

1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 50.78 และเพศชายจำนวน 189 คิดเป็นร้อยละ 49.22 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 42.19 รองลงมาคืออายุระหว่าง 26-35 จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 43.49 รองลงมาคืออาชีพเป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานราชการ จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 41.15 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 57.81 รองลงมามีการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.26

2) การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีซึ่งจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ การศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความรู้ความเข้าใจ, ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

Abstract

The research aims to study knowledge and understanding about personal income tax payment in Hat Yai District, Songkhla Province, classified by personal factors: gender, age, education and occupation. The sample size consists of 384 personal income taxpayers who submitted by themselves at the revenue department and E-filing tax online in Hat yai district. The sample size provided by convenience sampling from the unknown amount population. Data were analyzed by descriptive statistics such as mean, standard deviation. and inferential statistics, t-Test was used to test the difference of the mean of 2 independent variables, the F-test (One-way ANOVA) was used to test the difference of the mean of 3 or more samples, and double difference test by LSD (Least square difference) method. Hypothesis test. The statistically significant at the level of 0.05 The results showed that

1) Most of the respondents were female, 195 people representing 50.78%. Aged between 36-45, 162 people accounted for 42.19%. Most of them 167 people have occupations as company employees of, representing 43.49%. Graduated a bachelor's degree, 222 people, representing 57.81%.

2) Comparison of knowledge and understanding of personal income taxpayers that classified by personal factors. include gender, age, education and occupation. It was found that the respondents with different gender, education and occupation had no

difference in overall understanding of personal income tax payment. for the respondents of different ages, there was a significant difference in personal income tax knowledge at the 0.05 level.

Keywords: Knowledge and understanding, Personal Income Tax

บทนำ

ภาษีอากรจัดเป็นรายได้หลักของประเทศ เพราะเป็นการจัดหารายได้เพื่อนำมาใช้ในการบริหารประเทศ โดยการจัดเก็บภาษีอากร ได้มีการแบ่งการจัดเก็บการเสียภาษีอากรออกตามวิธีการประเมินภาษี จำแนกด้วยหลักการรับภาษีอากรทั้งทางตรงและทางอ้อม ฯลฯ ซึ่งไม่ว่าจะจำแนกด้วยวิธีการใด ประเภทของภาษีอากรที่สำคัญในประเทศไทย ก็ประกอบไปด้วย ประเภทหลัก ดังนี้ ตามฐานเงินได้ เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม และอากรแสตมป์ ทั้งนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นแหล่งรายได้สำคัญแหล่งหนึ่งของประเทศ และข้อมูลเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อภาครัฐ ในหลายมุม เช่น เป็นสิ่งสะท้อนถึงรายได้ภาคครัวเรือนโดยเฉพาะฐานเงินเดือน และฐานเงินฝากที่ขยายตัวในแต่ละปีรวมทั้งเป็นสิ่งสะท้อนถึงความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีกด้วย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้นมีฐานกว้างครอบคลุมประชาชนผู้มีเงินได้ทั่วประเทศเนื่องจากการจัดเก็บภาษีบุคคลธรรมดาซึ่งมีเงินได้ตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร เป็นการจัดเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า กรมสรรพากรมีนโยบายกำกับผู้ดูแลผู้เสียภาษีโดยวิธีใกล้ชิดและเป็นปัจจุบัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีในการเสียภาษีเพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารการจัดเก็บภาษีถึงแม้ว่ากรมสรรพากรจะมีนโยบายประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เช่น การจัดทำคู่มือ แนะนำความรู้ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการยื่นแบบแสดงรายการให้กับผู้เสียภาษีการแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ของกรมสรรพากร การขอคำแนะนำและติดต่อสอบถามเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากับเจ้าหน้าที่ของ กรมสรรพากรผ่านทางโทรศัพท์เป็นต้น แต่ยังมีประชาชนผู้เสียภาษีอากรในท้องถิ่นอีกจำนวนมากที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการยื่นแบบแสดงรายการซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของกฎหมายภาษีอากรในแต่ละปี (หุเลีย ธีระธัญศิริกุล และสุพรรณิพัทธ์รัตน์, 2559)

ปัจจุบันนโยบายภาษีอากรที่เหมาะสมและเป็นธรรมนั้นในทางทฤษฎีแล้ว นโยบายภาษีอากรที่ดีควรจะได้รับความยินยอมจากประชาชนผู้เสียภาษีด้วย ตามหลักการที่เป็นที่ยอมรับในนานาอารยประเทศ ด้วยวลีที่ว่า No taxation without Representation (กรมสรรพากร, 2562) ทั้งนี้ รัฐบาลผู้จัดเก็บภาษีและประชาชนผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้จ่ายภาษี จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร อย่างเคร่งครัดต้องใช้ระบบภาษีอากรช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยและจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม อันเป็นหน้าที่ของผู้มีเงินได้ทุกประเภทนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ตัวผู้เสียภาษีจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีที่จ่าย ตาม

ประมวลรัฐฎากร และต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีภายในระยะเวลาที่กำหนด การจัดเก็บภาษีของรัฐบาลจากผู้มีเงินได้ทุกประเภท โดยเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งเรียกเก็บจากบุคคลผู้มีเงินได้นั้นมีฐานกว้างขวางครอบคลุมประชาชนทั้งประเทศที่มีเงินได้ โดยการที่รัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้เป็นจำนวนมากในแต่ละปีนั้น ก็นับเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญอย่างหนึ่งของรัฐบาลโดยมีกรมสรรพากรเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี ทั้งนี้กรมสรรพากรได้ออกพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัฐฎากรว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักออกจากเงินได้พึงประเมิน (ฉบับที่ 629) พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 27 มกราคม 2560 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัฐฎากร (ฉบับที่ 44) พ.ศ. 2560 เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีผลบังคับใช้สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 เป็นต้นไป (กรมสรรพากร, 2562) ซึ่งเป็นการปรับปรุงการหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อนที่เพิ่มขึ้น ปรับปรุงขั้นเงินได้ บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และปรับปรุงเกณฑ์เงินได้พึงประเมินขั้นต่ำสำหรับผู้มีเงินได้ต้องยื่นแบบแสดงรายการ จากการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาดังกล่าว จะช่วยให้ผู้มีเงินได้เสียภาษีในแต่ละเดือนลดลง ส่งผลให้มีเงินได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ และจะทำให้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความเหมาะสมเป็นธรรม สอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจและค่าครองชีพในปัจจุบัน อีกทั้งเป็นการช่วยบรรเทาภาระภาษีแก่ผู้มีเงินได้

อย่างไรก็ตามหากว่าประชาชนผู้เสียภาษีทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเสียภาษีเป็นอย่างดี เสียภาษีด้วยความสมัครใจ ตระหนักและรับรู้ในการเสียภาษีที่ถูกต้อง อันเป็นหน้าที่ของประชาชนในฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ ดังนั้น เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติในการเสียภาษีนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกรมสรรพากรผู้ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีหรือสถาบันอื่น ๆ ที่มีหน้าที่ในการให้บริการวิชาการสู่สังคม จึงควรมีส่วนร่วมอย่างจริงจังที่จะให้ความรู้และข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการเสียภาษีที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นธรรม ในขณะเดียวกันประชาชนผู้มีเงินได้ซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีทุกคนก็ควรจะเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีที่ถูกต้อง ในการนี้ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่อันเป็นแนวทางสำหรับการให้บริการความรู้ด้านภาษีอากรอันก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนผู้มีเงินได้นำมาซึ่งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับประเทศชาติในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสีย ภาษีในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีเพศต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน
2. ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอายุต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน
3. ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน
4. ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอาชีพต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน

แนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษีอากร

ความหมายของภาษีอากรอาจแบ่งเป็น 2 แนว แนวที่หนึ่ง อธิบายว่า ภาษีอากรคือสิ่งที่รัฐบาลบังคับเก็บจากราษฎร และนำไปใช้ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยมีได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษีอากร และแนวที่สอง อธิบายว่า ภาษีอากรคือเงินได้หรือทรัพยากรที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล แต่ไม่รวมถึงการกู้ยืมหรือขายสินค้า หรือให้บริการในราคาทุนโดยรัฐบาล

วัตถุประสงค์ในการเก็บภาษีอากร การเก็บภาษีอากร นอกจากมีวัตถุประสงค์ในการหารายได้เพื่อให้พอกับค่าใช้จ่ายของรัฐบาลแล้ว ในปัจจุบันภาษีอากรยังเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการกระจายรายได้ ส่งเสริมความเจริญเติบโตธุรกิจการค้า รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ช่วยควบคุมการบริโภคของประชาชน หรือเพื่อสนองนโยบายบางประการของรัฐบาล (เช่น การศึกษา การสวัสดิการสังคม นโยบายประชากร) ลักษณะของภาษีอากรที่ดีตามรัฐธรรมนูญมีบัญญัติให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากรตามกฎหมายบัญญัติในการบัญญัติกฎหมายภาษีอากรที่ดีนั้น มีหลักการบ่งประการที่ควรคำนึงถึงเพื่อประชาชนมีความสมัครใจในการเสียภาษีอากรและให้กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาษีอากรที่ดีมีลักษณะดังนี้

1. มีความเป็นธรรม ประชาชนควรมีหน้าที่เสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาล โดยพิจารณาถึงความสามารถในการเสียภาษีอากรของประชาชนแต่ละคนประกอบกับการพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนแต่ละคนได้รับเนื่องจากการดูแลคุ้มครองของรัฐบาล
2. มีความแน่นอนและชัดเจน ประชาชนสามารถเข้าใจความหมายได้โดยง่าย และเป็นการป้องกันมิให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ
3. มีความสะดวก วิธีการกำหนดเวลาในการเสียภาษีอากรควรต้องคำนึงถึง ความสะดวกของผู้เสียภาษีอากร

4. มีประสิทธิภาพ ประหยัดรายจ่ายผู้จัดเก็บและผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรทำให้จัดเก็บภาษีอากรได้มากโดยมีค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อยที่สุด

5. มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ พยายามไม่ให้เกิดการเก็บภาษีอากรมีผลกระทบ ต่อการทำงานของกลไกตลาด หรือมีผลกระทบน้อยที่สุด

6. มีความยืดหยุ่น สามารถปรับปรุงเพิ่มหรือลดจำนวนภาษีอากรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

โครงสร้างของกฎหมายภาษีอากร

กฎหมายภาษีอากรทุกฉบับ มีหัวข้อสำคัญอันเป็นโครงสร้างของกฎหมายฉบับนั้น ๆ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 6 หัวข้อด้วยกัน คือ

1. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร หรือผู้อยู่ในข่ายเสียภาษีอากร จะเป็นใครบ้างย่อมแล้วแต่กฎหมายนั้น ๆ จะกำหนด แต่โดยทั่วไปมักได้แก่ บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

2. ฐานภาษีอากร ในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง สิ่งที่เป็นมูลเหตุให้ต้องเสียภาษีอากร เช่น การมีรายได้ การมีทรัพย์สิน หรือการใช้จ่าย เป็นต้น ในความหมายอย่างแคบ หมายถึง สิ่งที่รองรับอัตราภาษีอากร (ภาษีอากรที่ต้องเสีย = ฐานภาษีอากร × อัตราภาษีอากร)

3. อัตราภาษีอากร แบ่งเป็น 3 แบบใหญ่ ๆ คือ แบบคงที่ แบบก้าวหน้า แบบถดถอย ทั้งนี้โดยการพิจารณาว่าอัตราภาษีอากรมีการเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ถ้าจำนวนของฐานภาษีอากรเปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงแต่อัตราภาษีอากรยังคงเท่าเดิม เรียกอัตราภาษีอากรลักษณะนี้ว่าอัตราภาษีอากรแบบคงที่ เช่น อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในปัจจุบัน และอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ถ้าฐานภาษีอากรมีจำนวนเพิ่มขึ้นและอัตราภาษีอากรก็เพิ่มขึ้นด้วยเรียก อัตราภาษีอากรลักษณะนี้ว่าอัตราภาษีอากรแบบก้าวหน้า เช่น อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และถ้าฐานภาษีอากรมีจำนวนเพิ่มขึ้นแต่อัตราภาษีอากรกลับลดลง เรียกอัตราภาษีอากรลักษณะนี้ว่าอัตราภาษีอากรแบบถดถอย เช่น อัตราภาษีบำรุงท้องที่

4. การประเมินจัดเก็บภาษีอากร ภาษีอากรส่วนใหญ่ในปัจจุบันผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรเป็นผู้ดำเนินการประเมินตนเอง โดยประเมินหรือคำนวณตามวิธีการและตามกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้แล้วยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีอากรตามจำนวนที่พึงต้องชำระ ถ้าผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรไม่ดำเนินการประเมินตนเองหรือประเมินตนเองอย่างไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ก็จะมีการประเมินโดยเจ้าพนักงานซึ่งในกรณีหลังนี้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินให้ผู้เสียภาษีอากรต้องรับผิดชอบชำระเงินเพิ่มและหรือเบี้ยปรับเพิ่มขึ้นนอกเหนือจาก ภาษีอากรที่ต้องเสียในบางกรณีแม้ไม่ถึงกำหนดเวลาชำระภาษีอากร เจ้าพนักงานประเมินก็อาจดำเนินการประเมินล่วงหน้าให้ผู้เสียภาษีอากรต้องชำระภาษีอากรก่อนถึงกำหนดเวลาได้ นอกจากนี้ในหลาย ๆ กรณีกฎหมายยังกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้ภาษีเป็นผู้ดำเนินการหักภาษีจากจำนวนเงินที่จ่ายแล้วนำส่งต่อเจ้าพนักงานภายในกำหนดเวลา ดังที่เรียกว่าการหักภาษี ณ ที่จ่าย ภาษีที่ถูกหักไว้มักถือเป็นเครดิตของผู้มีหน้าที่เสียภาษี ซึ่งสามารถนำไปหักออกจากภาษีที่ต้องเสียเมื่อถึงกำหนดเวลาหรืออาจได้รับคืนถ้าถูกหักไว้เกินจำนวนที่พึงต้องเสีย อนึ่งเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบไตสวน

ประเมินภาษีอากรและป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีอากร กฎหมายยังกำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือผู้ที่กฎหมายกำหนดต้องปฏิบัติหน้าที่บางประการ เช่น การจดทะเบียน การมี และการใช้เลขประจำตัวการ จัดทำบัญชีเอกสารหรือหลักฐานบางอย่าง รวมทั้งให้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจค้น ยึด หรืออายัดหลักฐาน ต่าง ๆ ในบางกรณีด้วย

5. การอุทธรณ์ภาษีอากร ในกรณีเกิดปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายขัดแย้งพิพาทกันระหว่าง ผู้เสียภาษีอากรและผู้จัดเก็บภาษีอากร เกี่ยวกับจำนวนภาษีอากรที่ต้องเสียหรืออำนาจการประเมินเรียก เก็บภาษีอากร และผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรต้องการให้มีการพิจารณาทบทวนใหม่ กฎหมายมักกำหนดให้ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีหาข้อยุติให้ครบถ้วนเสียก่อน มิฉะนั้นผู้เสียสิทธิใน การนำคดีขึ้นสู่ศาลได้ ตัวอย่าง เช่น การประเมินเรียกเก็บภาษีเงินได้ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ หรืออากรแสตมป์นั้น ถ้าผู้เสียภาษีอากรไม่เห็นด้วยกับการประเมินเรียกเก็บ ก็จะต้องอุทธรณ์ การประเมิน ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ เสียก่อนภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่รับแจ้งการประเมินเรียกเก็บภาษี อากรจะนำคดีขึ้นสู่ศาลทันทีไม่ได้

6. เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษ ผู้ไม่ชำระภาษีอากรจะต้องรับผิดชอบในจำนวนภาษีอากรที่ไม่ชำระ พร้อมด้วยเบี้ยปรับและหรือเงินเพิ่มเป็นจำนวนเงินเพิ่มขึ้นต่างหาก ถ้าฝ่าฝืนไม่ยอมชำระ กฎหมายมักให้ อำนาจเจ้าพนักงานดำเนินการยึดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากรไปขายทอดตลาดเพื่อนำเงินไปชำระภาษี อากรค้างโดยไม่ต้องฟ้องคดีศาล นอกจากนี้ยังอาจต้องรับโทษทางอาญาอีกโสดหนึ่ง เช่น เสียค่าปรับและ หรือต้องระวางโทษจำคุกอีกด้วย

สำหรับอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปี 2663 ปัจจุบันใช้วิธีเสียภาษีแบบขั้นบันได ซึ่งอัตราภาษีในปี 2563 รายละเอียดดังนี้

ผู้มีรายได้ 0-150,000 บาท ยกเว้นอัตราภาษี

ผู้มีรายได้ 150,001-300,000 บาท อัตราภาษี 5% (ภาษีที่ต้องเสียสูงสุดในขั้นนี้คือ 7,500 บาท)

ผู้มีรายได้ 300,001-500,000 บาท อัตราภาษี 10% (ภาษีที่ต้องเสียในขั้นนี้คือ 20,000 บาท)

ผู้มีรายได้ 500,001-750,000 บาท อัตราภาษี 15% (ภาษีที่ต้องเสียในขั้นนี้คือ 37,500 บาท)

ผู้มีรายได้ 750,001-1,000,000 บาท อัตราภาษี 20% (ภาษีที่ต้องเสียในขั้นนี้คือ 50,000 บาท)

ผู้มีรายได้ 1,000,001-2,000,000 บาท อัตราภาษี 25% (ภาษีที่ต้องเสียในขั้นนี้คือ 250,000 บาท)

ผู้มีรายได้ 2,000,001-5,000,000 บาท อัตราภาษี 30% (ภาษีที่ต้องเสียในขั้นนี้คือ 600,000 บาท)

ในส่วนของค่าลดหย่อนประกอบด้วย

ค่าลดหย่อนส่วนบุคคล จำนวน : 60,000 บาท ค่าลดหย่อนจากคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้ จำนวน 60,000 บาท ภายใต้งบเงินใช้ สำหรับสามี-ภรรยาที่จดทะเบียนสมรส และคู่สมรสต้องไม่มีเงินได้ หรือมีเงิน ได้แต่เลือกนำมาคำนวณภาษีพร้อมกัน ไม่ได้แยกยื่นแบบฯ ค่าลดหย่อนบุตร ลดหย่อนได้คนละ 30,000 บาท (ไม่จำกัดจำนวนบุตร) ภายใต้งบเงินใช้ หากเป็นบุตรตามกฎหมาย สามารถนำมาหักลดหย่อนได้ไม่ จำกัดจำนวนบุตร หากเป็นบุตรบุญธรรม สามารถนำมาหักลดหย่อนได้ไม่เกิน 3 คนหากมีทั้งบุตรบุญธรรม

และบุตรชอบด้วยกฎหมาย ให้นำบุตรชอบด้วยกฎหมายทั้งหมดมาหักก่อน แล้วจึงนำบุตรบุญธรรมมาหักรวมกันได้ไม่เกิน 3 คน กรณีมีบุตรชอบด้วยกฎหมายที่มีชีวิตอยู่รวมเป็นจำนวนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป จะนำบุตรบุญธรรมมาหักไม่ได้ นอกจากนี้ บุตรที่จะนำมาหักลดหย่อนภาษีต้องมีคุณสมบัติดังนี้ 1) บุตรมีอายุอยู่ระหว่างแรกเกิดจนถึง 20 ปี ในปีภาษีนั้น 2) ถ้าบุตรมีอายุระหว่าง 21-25 ปี ในปีภาษีนั้น ต้องกำลังศึกษาในระดับอนุปริญญา (ปวส.) ขึ้นไป 3) ถ้าบุตรมีอายุ 25 ปีขึ้นไป ในปีภาษีนั้น ต้องเป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ 4) บุตรต้องไม่มีเงินได้ในปีภาษีตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป (ยกเว้นเงินปันผล) หรือรายได้ที่มีนั้นได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย เช่น บุตรที่อายุไม่เกิน 20 ปี และรับเงินปันผล ซึ่งเงินปันผลนั้นจะถือว่าเป็นเงินของผู้ปกครอง และไม่ถือว่าเป็นบุตรมีรายได้ ค่าฝากครรภ์ และค่าคลอดบุตร หักค่าใช้จ่ายได้ตามจริง สูงสุดไม่เกินปีละ 60,000 บาท โดยมีเงื่อนไขผู้ที่มีเงินได้หรือคู่สมรส สามารถนำค่าใช้จ่ายฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร มาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ คือ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์และคลอดบุตร ไม่ว่าจะเป็นค่าตรวจครรภ์ รับฝากครรภ์ ค่าบำบัดทางการแพทย์ ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์ ค่าทำคลอด ค่ากินอยู่ในโรงพยาบาลค่าเลี้ยงดูพ่อแม่ตนเองและพ่อแม่คู่สมรส คนละ 30,000 บาท และค่าเลี้ยงดูผู้พิการหรือทุพพลภาพ คนละ 60,000 บาท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัลย์พร แก้วสาร (2562) ศึกษาเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่ชลบุรี 3 งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษี 2. เปรียบเทียบระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้เสียภาษี ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการทำงาน เงินเดือนและรายได้ต่อเดือน และช่องทางในการยื่นแบบแสดงรายการภาษี เงินได้บุคคลธรรมดา ผลการศึกษา พบว่า ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่วนใหญ่ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษี เงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาผลการศึกษาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในเรื่องรายการยกเว้นและลดหย่อนมากที่สุด ส่วนเรื่องการหักค่าใช้จ่าย มีความเข้าใจน้อยที่สุดในด้าน การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกัน จะมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศที่แตกต่างกัน จะไม่มีผลต่อระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ทั้งในส่วนการยื่นแบบแสดงด้วยตนเอง ณ สรรพากร ผู้วิจัยไม่ทราบขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ W.G.Cochran มีระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553)

จากการคำนวณจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 คน ทำการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก ซึ่งจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มาติดต่อยื่นชำระด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวน 4 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ เกณฑ์เงินได้ขั้นต่ำที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี การหักค่าใช้จ่าย รายการยกเว้น ค่าลดหย่อนและบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคิร์ท ซึ่งมี 5 ระดับคือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

วิธีสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ดังนี้ 1) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจนได้นิยามของตัวแปรที่ศึกษา 2) ทำการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) ส่งแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากนั้นทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ไปสร้างแบบสอบถาม 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองเก็บข้อมูล (Try out) จากกลุ่มผู้ยื่นชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในพื้นที่อื่นจำนวน 30 ชุด และทำการทดสอบความสม่าเสมอสอดคล้องภายในโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ซึ่งแบบสอบถามทั้งชุดมีค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง ดังนี้ 1) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยทำการเก็บแบบสอบถามจากผู้มายื่นแบบรายการ ณ จุดให้บริการของสรรพากร 12 และอำเภอเก็บข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary data) ได้จากการค้นคว้าจากหนังสือทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่อสิ่งพิมพ์ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือ ค่า t-Test ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม ค่า F-test (One-way ANOVA) ใช้ทดสอบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี LSD (Least square difference) การทดสอบสมมติฐาน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

จากการเก็บข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 50.78 และเพศชาย จำนวน 189 คิดเป็นร้อยละ 49.22 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 42.19 รองลงมามีอายุระหว่าง 26-35 จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 43.49 รองลงมามีอาชีพเป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานราชการ จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 41.15 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 57.81 รองลงมีการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.26

ตารางที่ 1 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในภาพรวม (n=384)

การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ระดับความรู้ความเข้าใจ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. เกณฑ์เงินได้ขั้นต่ำที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี	3.82	.795	มาก
2. การหักค่าใช้จ่าย	3.56	.789	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ระดับความรู้ความเข้าใจ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. รายการยกเว้นและลดหย่อน	3.74	.675	มาก
4. บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	3.65	.669	มาก
รวม	3.70	.729	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในประเด็น เกณฑ์เงินได้ขั้นต่ำที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รองลงมา คือ มีความรู้ความเข้าใจในรายการยกเว้นและลดหย่อนซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74

สมมติฐานที่ 1 ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีเพศต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษี ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ (n = 384)

ความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (คน)	\bar{X}	S.D.	t	Sig
เกณฑ์เงินได้ขั้นต่ำที่ต้องยื่นแบบแสดง					
รายการภาษี					
ชาย	189	3.76	0.92	0.023	0.975
หญิง	195	3.87	0.96		
การหักค่าใช้จ่าย					
ชาย	189	3.49	0.79	0.771	0.421
หญิง	195	3.62	0.87		
รายการยกเว้นและการลดหย่อน					
ชาย	189	3.67	0.84	0.085	0.824
หญิง	195	3.81	0.93		
บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา					
ชาย	189	3.57	0.82		
หญิง	195	3.73	0.89		
ภาพรวม					
ชาย	189	3.63	0.81	0.094	0.923
หญิง	195	3.75	0.93		

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่มีเพศแตกต่างกันในภาพรวมพบว่า ผู้เสียภาษีที่มีเพศหญิงมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากกว่าเพศชาย และผลการทดสอบค่าทางสถิติพบว่า ผู้เสียภาษีทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอายุต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ (n = 384)

ความรู้ความเข้าใจ	อายุ										F	sig
	ต่ำกว่า 25 ปี		25-35 ปี		36-45 ปี		46-56 ปี		56-64 ปี			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
เกณฑ์เงินได้ขั้นต่ำที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี	3.26	0.84	3.54	0.87	3.68	0.89	3.59	0.77	3.69	0.85	2.189	0.072
การหักค่าใช้จ่าย	3.12	0.78	3.41	0.80	3.60	0.75	3.45	0.72	3.54	0.79	2.910	0.023*
รายการยกเว้นและลดหย่อน	3.23	0.82	3.47	0.85	3.51	0.71	3.52	0.76	3.50	0.75	3.167	0.020*
บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	3.14	0.80	3.43	0.76	3.44	0.67	3.42	0.74	3.47	0.74	2.089	0.067
ภาพรวม	3.15	0.79	3.45	0.80	3.53	0.76	3.47	0.75	3.54	0.76	4.782	0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่มีอายุแตกต่างกันในภาพรวมพบว่า ผู้เสียภาษีที่มีอายุระหว่าง 56-64 ปี มีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 รองลงมาผู้เสียภาษีที่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้เสียภาษีที่มีอายุต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเด็นการหักค่าใช้จ่าย และรายการยกเว้นและลดหย่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ด้วย LSD พบว่า ผู้เสียภาษีที่มีอายุระหว่าง 25-35 ปี และมีอายุระหว่าง 36-45 ปี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเด็นการหักค่าใช้จ่ายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 25-35 ปี มีความรู้ความเข้าใจมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเด็นการหักค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด และกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด อีกทั้งพบว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และมีอายุระหว่าง 36-45 ปี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีในประเด็นรายการยกเว้นและลดหย่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีในประเด็นรายการยกเว้นและลดหย่อนน้อยที่สุด และผู้ที่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด

สมมติฐานที่ 3 ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 384)

ความรู้ความเข้าใจ	ระดับการศึกษา											
	มัธยมศึกษาตอนต้น/ต่ำกว่า		มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า		อนุปริญญา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		F	sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
เกณฑ์เงินได้ขั้นต่ำที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี	3.15	0.85	3.54	0.97	3.68	0.98	3.62	0.97	3.96	0.95	2.189	0.072
การหักค่าใช้จ่าย	3.12	0.84	3.41	0.87	3.60	0.93	3.54	0.92	3.55	0.89	2.210	0.113
รายการยกเว้นและลดหย่อน	3.17	0.87	3.03	0.85	3.47	0.81	3.51	0.91	3.54	0.81	1.667	0.108
บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	3.07	0.80	3.14	0.86	3.45	0.76	3.60	0.96	3.57	0.84	2.054	0.054
ภาพรวม	3.10	0.81	3.28	0.89	3.53	0.87	3.58	0.92	3.64	0.85	2.782	0.071

จากตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันในภาพรวมพบว่า ผู้เสียภาษีที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 รองลงมาผู้เสียภาษีที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้เสียภาษีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในทุกประเด็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอาชีพ (n=384)

ความรู้ความเข้าใจ : อาชีพ	ข้าราชการ/พ.นง.รัฐ/รัฐวิสาหกิจ		พนักงานบริษัทเอกชน		นักธุรกิจเจ้าของกิจการ		F	sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
เกณฑ์เงินได้ขั้นต่ำที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี	4.15	0.67	3.94	0.97	3.72	0.93	2.284	0.095
การหักค่าใช้จ่าย	4.42	0.70	4.41	0.91	4.00	0.87	2.120	0.093
รายการยกเว้นและลดหย่อน	4.47	0.77	4.30	0.85	4.47	0.90	1.686	0.113
บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	4.17	0.65	3.86	0.80	3.77	0.94	2.037	0.164
ภาพรวม	4.29	0.70	4.10	0.85	4.00	0.87	3.278	0.066

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่มีอาชีพแตกต่างกันในภาพรวมพบว่า ผู้เสียภาษีที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 รองลงมา ผู้เสียภาษีที่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เสียภาษีที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในทุกประเด็น ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากงานวิจัยชิ้นนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.70 การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในยุคสมัยปัจจุบัน กรมสรรพากรมีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางแอปพลิเคชันให้สามารถค้นหาข้อมูลได้ทำให้ผู้เสียภาษีสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้ว่ากรมสรรพากรได้มีระบบให้ข้อมูลโดยมีโครงการ Aree Chatbot ซึ่งเป็นช่องทางที่ผู้รับบริการ สามารถสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับภาษีอากร ซึ่งปัจจุบัน มีหมวดหมู่คำถามให้เลือก 3 หมวดหมู่ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินมูลค่าเพิ่ม และมาตรการภาษีช่วงโควิด ดังนั้น เมื่อผู้เสียภาษีมีประเด็นสงสัยประการใดสามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเองได้สะดวกรวดเร็ว ยิ่งขึ้นจึงส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้เสียภาษีที่มีมาก

2. ผลการวิจัยพบว่า เมื่อทำการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจำแนกตาม อายุ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เสียภาษีที่มีอายุแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันในประเด็นการหักค่าใช้จ่าย และรายการยกเว้นและลดหย่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าในประเด็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่ายผู้ที่อายุระหว่าง 25-35 ปีเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดและผู้เสียภาษีที่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด นอกจากนี้ยังผู้เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันในประเด็นรายการยกเว้นและลดหย่อนโดยผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 25 ปี มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด และผู้ที่มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด ซึ่งการที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้เสียภาษีที่มีอายุน้อยประสบการณ์ในการยื่นภาษีหรือการทำความเข้าใจในประเด็นการหักค่าใช้จ่ายและรายการยกเว้นและลดหย่อน อาจมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องคลาดเคลื่อนได้ ในขณะที่ผู้เสียภาษีที่มีช่วงอายุมากกว่าจะมีความรู้ความเข้าใจที่มากกว่าเป็นเพราะมีประสบการณ์ในการยื่นภาษีและอาจเคยได้รับคำแนะนำจากการยื่นภาษีที่ผิดพลาดมาแล้วในอดีต ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่มากกว่า ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ วลัยพร แก้วสาร (2562) ศึกษาเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษาผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตสำนักงาน

สรรพยากรพื้นที่ชลบุรี 3 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกันจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอายุน้อยกว่า 25 ปี มีการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.15 และผู้เสียภาษีที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 จากผลการวิจัยกรมสรรพากรควรมีช่องทางในการให้ความรู้แก่ผู้เสียให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มระดับความเข้าใจให้แก่ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยอาจจัดทำสื่อออนไลน์และใช้วิธีการเข้าถึงข้อมูลให้ง่ายขึ้นไม่ต้องค้นหาแต่ใช้วิธีการสแกนคิวอาร์โค้ดไว้ในใบเสร็จการชำระค่าภาษีหรือเอกสารอื่น ๆ ของกรมสรรพากรเพื่อให้ผู้เสียภาษีได้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวก ซึ่งจะทำให้ผู้เสียภาษีได้รับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในอนาคตอาจทำการศึกษาโดยขยายพื้นที่การวิจัยให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดเพื่อจะได้ทราบว่าการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ จะทำให้กรมสรรพากรได้ภาพที่ชัดเจน และได้นำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ประกอบในการกำหนดวางแผนการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เสียได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสรรพากร. (2562). *ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา*. ค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2565, จาก <http://www.rd.go.th>
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). การวิจัยและวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. สำนักพิมพ์เอ็กซ์เพรส มีเดีย. กรุงเทพฯ .
- วัลย์พร แก้วสาร. (2562). ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากรณีศึกษาผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่ชลบุรี 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขา บัญชี คณะการจัดการและการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยบูรพา: ชลบุรี.
- พุลิยา อีระธัญศิริกุล และสุพรรณิ พุทธิรัตน์. (2559). ความรู้และทัศนคติของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 35(6), 204-214.